

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного процесу

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Медіація та цивільне судочинство»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Харків – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Медіація та цивільне судочинство» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 12 с.

Розробник:

Цувіна Тетяна Андріївна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 11 від 2 червня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на засіданні
кафедри цивільного процесу
(протокол № 9 від 08 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – Гусаров Костянтин Володимирович, доктор юридичних наук, професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Європейські стандарти цивільного процесу
Статус навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Цувіна Тетяна Андріївна, доцентка кафедри цивільного процесу, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	
E-mail	t.a.tsuvina@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність медіації як альтернативного способу вирішення цивільно-правових спорів. Аналізується зміст і значення принципів медіації, її видів та моделей. Окреслюється інституційні та процесуальні механізми проведення медіаційної процедури.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних компетентностей здобувачів вищої освіти під час застосування позасудової та присудової медіації як способу альтернативного вирішення цивільно-правових спорів, а також набуття ними здатності розв’язувати складні задачі та проблеми, що виникають при застосуванні медіації, оволодіння знаннями, необхідними для критичної оцінки чинного законодавства у цій сфері та визначення напрямків його подальшого вдосконалення.

Завдання:

– формування поглибленої системи теоретичних знань щодо медіації як способу альтернативного вирішення цивільно-правових спорів, що може бути застосований у різних сферах правового регулювання, її особливостей та сфери застосування порівняно із класичним судочинством;

– розуміння основних тенденцій правового регулювання і практики медіації в контексті міжнародних стандартів цивільного процесу;

– оволодіння науково-теоретичними підходами, практичними методами і техніками професійної діяльності під час застосування медіації у професійній діяльності юриста;

– засвоєння інноваційних практик, практичних навичок побудови стратегії та тактики переговорів, засвоєння методики проведення медіаційних процедур;

– набуття умінь з аналізу й оцінки процесуальних ситуацій, які виникають під час медіації у професійній діяльності юриста.

***Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.
Міждисциплінарні зв'язки***

Пререквізити: цивільний процес.

Кореквізити: нотаріат; виконавче провадження. процедури банкрутства.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД – 1. Демонструвати знання та розуміння сучасних доктринальних поглядів на альтернативне вирішення цивільно-правових спорів та медіацію .

РН НД – 2. Визначати місце альтернативного вирішення цивільно-правових спорів у структурі міжнародного стандарту доступності правосуддя.

РН НД – 3. Демонструвати знання та розуміння міжнародного стандарту доступності правосуддя на рівні сучасних доктринальних поглядів в Україні та за кордоном.

РН НД – 4. Здійснювати критичний і системний аналіз вітчизняного законодавства з точки зору впровадження консенсуальних процедур, зокрема, медіації, у різних сферах юридичної практики.

РН НД – 5. Пояснювати природу й зміст медіації та особливості застосування різних її моделей на рівні національного законодавства та у зарубіжних правопорядках при розгляді різних категорій справ.

РН НД – 6. Демонструвати знання та розуміння особливостей наднаціонального та національного рівнів правового регулювання медіаційних процедур.

РН НД – 7. Здійснювати логічний, критичний і системний аналіз законопроектів щодо запровадження інституту медіації на рівні національного правопорядку та документів Ради Європи, Європейського Союзу, деонтологічних норм з питань медіації.

РН НД – 8. Виявляти проблеми у застосуванні різних регуляторних аспектів впровадження медіаційних процедур на рівні національного законодавства у різних сферах правового регулювання.

РН НД – 9. Визначати особливості публічноправового та приватноправового регулювання сфери медіаційних послуг.

РН НД 10. Відшукувати професійну інформацію й використовувати інформаційні технології при з'ясуванні особливостей функціонування національних моделей медіації у зарубіжних державах.

РН НД – 11. Здійснювати юридичну кваліфікацію юридичного спору з метою вибору найоптимальнішого способу альтернативного вирішення спорів та оцінки медіабельності спору.

РН НД – 12. Надавати консультації на основі оцінки переваг та недоліків окремих способів альтернативного вирішення цивільно-правових спорів з урахуванням специфіки спору.

РН НД – 13. Готувати проекти процесуальних документів за результатами застосування медіації під час здійснення провадження у справі

РН НД – 14. Застосовувати набуті знання у модельних медіаційних процедурах для набуття навичок окремих учасників медіації.

РН НД – 15. Виокремлювати справжні інтереси сторін та відокремлювати їх від позицій сторін з метою застосування врегулювання спору.

РН НД – 16. Використовувати правничу термінологію у сфері медіації під час проведення реконструкції медіаційних процедур.

РН НД – 17. Характеризувати повноваження судових органів у різних видах присудової медіації та контрольні повноваження суду у зовнішній медіації на прикладах провідних європейських практик.

РН НД – 18. Вживати організаційно-правових заходів щодо поширення культури альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Сфера альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	Сфера альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	8
2	Способи альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	Способи альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	8
3	Медіація у системі альтернативних способів вирішення спорів.	Медіація у системі альтернативних способів вирішення спорів.	8
4	Джерела правового регулювання процедур медіації	Джерела правового регулювання процедур медіації	8
5	Учасники медіації	Учасники медіації	8
6	Медіатор	Медіатор	8
7	Професійні компетентності медіатора.	Професійні компетентності медіатора.	8

8	Принципи медіації	Принципи медіації	8
9	Порядок проведення медіації (частина 1).	Порядок проведення медіації (частина 1).	8
10	Порядок проведення медіації (частина 2).	Порядок проведення медіації (частина 2).	8

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Сфера альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	Сфера альтернативного вирішення цивільно-правових спорів.	110
2	Медіація у системі альтернативних способів вирішення спорів.	Медіація у системі альтернативних способів вирішення спорів.	
3	Порядок проведення медіації	-	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи;
- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів і тестування.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Європейські стандарти цивільного процесу» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Конституція України від 28.06.1996 р. 254к/96-вр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр/card2#Card>.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/card2#Card>.

Основна література

1. Komarov V., Tsvina T. International standard of access to justice and subject of civil procedural law. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2021. № 28(3). С. 197-208.
2. Drozdov O., Rozhnov O., Mamnitskyi V. Mediation and Court in Ukraine: Perspectives on Interaction and Mutual Understanding. 2021. № 3(11). *Access to Justice in Eastern Europe*. P. 181–190.
3. Izarova I., Prytyka Y., Kravtsov S. Towards effective dispute resolution: A long way of mediation development in Ukraine. *The Asian International Journal of Life Sciences*. 29 (1). PP. 389-401.
4. Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів: підручник / за ред. Н.Ю. Голубєвої. Одеса: Фенікс, 2021. 344 с.
5. Альтернативні способи вирішення спорів: навч. посіб./за заг. ред. Ю.Д. Притики. Харків: Право, 2019. 264 с.
6. Медіація у професійній діяльності юриста. Одеса: “Екологія”, 2019. 456 с.
7. Tsvina T. Access to justice in terms of the rule of law: origins of understanding. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2020. № 1. P. 84–88.
8. Цувіна Т. А. Онлайн суди та онлайн вирішення спорів у контексті міжнародного стандарту доступності правосуддя: міжнародний досвід. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 149. С. 62–79.

9. Цувіна Т. А. Впровадження інституту присудової медіації як перспективний напрямок реформування цивільного процесуального законодавства України. Україна на шляху до Європи: реформа цивільного процесуального законодавства. Зб. наук. праць. Мат-ли міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7 липня 2017 р.) / за заг. ред. І.О. Ізарової, Р.Ю. Ханник-Посполітак. Київ.: ВД Дакор, 2017. С. 195-200.

10. Цувіна Т. А. Перспективи запровадження інституту присудової медіації в Україні. Проблеми цивільного права та процесу : мат-ли наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті О. А. Пушкіна : 19-20 травн. 2017 р., Харків / Харків. нац. ун-т внутріш. справ, Асоц. цивілістів України. Харків : ХНУВС, 2017. С. 383-386.

11. Цувіна Т. А. Медіація як обов'язковий досудовий порядок та проблема доступності правосуддя у цивільних справах. Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку (з нагоди 45-річчя створення Ради присяжних повірених при Харківському окружному суді) : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 трав. 2019 р.) / редкол.: Т. Б. Вільчик (голова) та ін. Харків : Право, 2019. С. 180-182.

12. Цувіна Т. А. Онлайн медіація: світовий досвід та перспективи для України. Збірка статей “5 років діалогу та 25 років медіації в Україні: від протистояння до порозуміння”. К.: ВАІТЕ, 2019. С. 158-162.

Додаткова література

1. Ткачук О. С. Тенденції розвитку досудових процедур у цивільному судочинстві. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2016. № 4. С. 90-107.

2. Цувіна Т. А. Право на суд у цивільному судочинстві: монографія. – Х.: Слово, 2015. - 218 с.

3. Біцай А.В. Участь адвоката в медіації: монографія / А. В. Біцай ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. Г. Яновської ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Київ : Правова єдність : Алерта, 2017. - 259 с.

4. European Handbook for Mediation Lawmaking. URL: <https://rm.coe.int/cepej-2019-9-en-handbook/1680951928>
5. EU Handbook on Mediation: Mediation Law and Practice in Other EU Countries URL: http://mediation-net.eu/pdf/books/analysis_concise_text2.pdf
6. Любченко Я. П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. канд. юр. наук : 12.00.01 / Любченко Я. П. – Харків, 2018. – 254 с.
7. Мазаракі, Н. А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні : 12.00.01 : дис. ... д-ра юрид. наук / Мазаракі Наталія Анатоліївна - Київ, 2019. 484 с. URL: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31793.pdf>
8. Практика медіації: Словник-довідник / уклад.: С. О. Гарькавець, Л. П. Волченко. Лисичанськ: ТОВ «ФОКСПРИНТ», 2019. 128 с.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного процесу. URL: <http://https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/57-kafedra-czivilnogo-proczesu.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені

Ярослава

Мудрого»

(https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Медіація та цивільне судочинство» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою для заліку	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34